

1. COVID-19 POVEIKIO LIETUVOS GYVENTOJŲ PSICHIKOS SVEIKATAI, RIZIKOS ELGSENAI (ALKOHOLIO IR KITŲ PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMUI, AZARTINIŲ LOŠIMŲ ĮPROČIAMS) ĮVERTINIMAS IR PSICHIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO ESANT COVID-19 SUKELTAI KRIZINEI SITUACIJAI MODELIO SUKŪRIMAS

Temos pagrindimas

Pasaulio sveikatos organizacijos ir kitų tarptautinių organizacijų psichikos sveikatos ekspertai teigia, kad būtina imtis ilgalaikių tvarių priemonių spręsti psichikos sveikatos problemoms, kylančioms dėl COVID-19 pandemijos.

2019 m. Lietuvoje buvo 235 tūkst. asmenų, kuriems diagnozuoti psichikos ir elgesio sutrikimai, ir tokių asmenų kasmet daugėja. Vilniaus universiteto Psichotraumatologijos centras prognozuoja, kad ateityje COVID-19 pandemija ir paskelbtas karantinas bei socialinės-ekonominės pasekmės reikšmingai padidins šių sutrikimų paplitimą Lietuvoje ir todėl iškils poreikis identifikuoti labiausiai krizės psichologiškai paveiktus asmenis. Krizės laikotarpiu bei 3–6 mėn. po jos gali itin padažnėti sutrikimai, susiję su stresu – adaptacijos sutrikimas ar potrauminio streso sutrikimas, kurie šiuo metu Lietuvos sveikatos sistemoje nėra pakankamai atpažįstami. Taip pat numatomas didesnis kitų nerimo ir nuotaikos sutrikimų paplitimas. COVID-19 pandemija sukuria įvairias gyvenimo sritis apimančių stresorių tinklą – neužtikrintumas dėl ateities, suprastėjusios gyvenimo sąlygos, socialinių kontaktų ribojimas, pajamų sumažėjimas, rizika sveikatai ir kita. Visa tai daro stiprų neigiamą poveikį žmonių psichikos sveikatai.

Tarptautinių organizacijų specialistai taip pat tvirtina, kad dėl ilgalaikio COVID-19 pandemijos poveikio gyventojams (ypač pažeidžiamoms grupėms) bei ekonomikai itin aktualia problema taps padidėjęs savižudybių atvejų skaičius. Savižudybių problema itin aktuali Lietuvos kontekste, todėl COVID-19 poveikio savižudybėms įvertinimas ir savalaikę pagalbą užtikrinančių paslaugų teikimas, ypač esant krizinei situacijai, išlieka itin aktualūs.

Tikslas ir laukiami rezultatai

Įvertinus COVID-19 poveikį Lietuvos gyventojų psichikos sveikatai, sukurti psichikos sveikatos priežiūros paslaugų modelį, pritaikomą krizinėms situacijoms. Sukurtas modelis leis sėkmingai teikti psichikos sveikatos priežiūros paslaugas krizinėmis situacijomis.

Laukiamas rezultatas: užtikrintas tvarus psichikos sveikatos paslaugų teikimas, atitinkantis gyventojų poreikius.

Išsamesnę informaciją teikia

Raimonda Janonienė, LR SAM Strateginio planavimo ir valdymo skyriaus vedėja, tel. (8 5) 260 4718, e. p. raimonda.janoniene@sam.lt